

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра філософії та соціально-політичних наук**

**ПЛАНИ
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З ФІЛОСОФІЇ
для студентів всіх спеціальностей
27-18**

Краматорськ 2020

№	Форми контролю	Кіл-ть	Кількість балів		Зміст контролю та норма часу виконання
			За заняття	Загальна	
1	Семінарське заняття	4	10	40	Згідно з планами семінарських занять 85 хв.
2	Контрольна робота на семінарі	1	10	10	Відповідно питань, що розроблені кафедрою - 40 хв.
3	Контрольна робота на лекції	1	50	50	Відповідно до тематики, що затверджена кафедрою - 40 хв.

Критерії оцінки знань студентів на іспиті:

Оцінка „відмінно” виставляється тоді, коли студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білет, викладає основні положення при відповіді на додаткові питання, може пов'язати теоретичний матеріал із життєвими проблемами минулого і сьогодення;

Оцінка „добре” виставляється, коли студент вільно відповідає на питання екзаменаційного білета, орієнтується в матеріалі при відповіді на додаткові питання, може показати життєве значення філософських проблем;

Оцінка „задовільно” виставляється, коли студент може викласти основні положення теорії при відповіді на питання екзаменаційного білета орієнтується в основних проблемах філософії, розуміє її роль у житті суспільства;

Оцінка „незадовільно” виставляється, коли студент не відповідає на питання екзаменаційного білета і не орієнтується в основних проблемах філософії.

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ з курсу «ФІЛОСОФІЯ»

Тема 1. ФІЛОСОФІЯ, КОЛО ЇЇ ПРОБЛЕМ ТА РОЛЬ У СУСПІЛЬСТВІ

1 заняття

- 1 Поняття світогляду та його структура. Людина та всесвіт - головне питання світогляду.
- 2 Історичні типи світогляду: міф, релігія, філософія.

2 заняття

- 1 Природа та зміст філософських проблем.
- 2 Філософія та наука. Методологічна функція філософії.
- 3 Філософія в системі культури.

Головні поняття та категорії:

Світогляд, філософія, методологія, матеріалізм, ідеалізм, онтологія, гносеологія, агностицизм, скептицизм, наука, культура, політика, проблеми сенсу життя.

Література

1. А.А. Лузан Введение в философию. ДГМА. 2009, с.5-16.
2. История философии: Учеб. пособие для студентов вузов. - Ростов н/Д.: Феникс, 1998.- С.6-37.
3. Філософія: Навч. посібник.- /За ред. Л.Ф.Надольного - 2 вид, перероб. і доп.- К.: Вікор, 2001. -С. 11 -24.
4. Философия: Учебник /под ред. проф. В.Н. Лавриненко. - М.: Юрист, 2002.-С.14-30.
5. Невлева И.М. Философия: Учеб. Пособие для студентов вузов. - М.: РДЛ, 2002.-С.9-20.
6. Каган М.С. Философия как мировоззрение // Вопросы философии.-1997.-№9.-С.36-46.
7. Перминов В.Я. Философия как метод // Вестник МГУ.-1997.-№5.-С.3-25.
8. Иорданский В.В. О едином ядре древних цивилизаций //Вопросы философии.-2001.-№12.-С.11-19.

3 заняття

Тема 2. АНТИЧНА ФІЛОСОФІЯ

- 1 Проблема буття і пізнання філософії "досократиків".
- 2 Софісти та Сократ. Самопізнання як мета філософії. Етичний ідеалізм Сократа. (Поворот філософії до проблем людини).
- 3 Філософія Платона:
  - а) вчення про буття;
  - б) теорія пізнання;
  - в) проблема людини і суспільства.
- 4 Філософія Аристотеля:
  - а) вчення про буття;
  - б) гносеологія Аристотеля;
  - в) проблема людини і суспільства.

Головні поняття та категорії:

Матеріалізм, діалектика, ідеалізм, апорії, атомізм, софістика, самопізнання, етичний ідеалізм, ідея, буття, пізнання, метод, матерія, форма, рух, людина, суспільство, держава.

Література

1. А.А. Лузан Введение в философию. ДГМА. 2009, с.19-37.
2. Философия: Курс лекций М.: Центр, 1999.-С.31-57.
3. Философия. Учебник для вузов.- М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2001.-С.27-45.
4. Філософія: Підручник/За заг. Ред. М.І.Горлача та ін. - Харків: Консум, 2000.-С.77-101.
5. Скирбекк Г., Гилье Н. История философии/Пер. с англ. В.И. Кузнецова; Под ред. С.Б. Крымского.- М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. С.19-42, 59-76, 86-99,116-121.
6. Невлева И.М. Философия: Учеб.. пособие для студентов вузов. - М.:, РДЛ, 2002.-С.43-86.

7. Балкина В.И. Космологическое учение Гераклита Эфесского //Вестник МГУ.-1998.-№4.-С.42-55.
8. Шуков В.А. Апология свободомыслия Сократа // Вопросы философии. 2001.-№12.-С.140-152.

4 заняття

Тема 3. ФІЛОСОФІЯ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ І НОВОГО ЧАСУ

1 Філософія Середньовіччя:

- а) середньовічна філософія як синтез християнства і античної філософії.
- б) вчення про буття у філософії А. Августина;
- в) предмет пізнання;
- г) проблема людини і суспільства;
- д) співвідношення віри та розуму, філософії та релігії у філософії Ф. Аквінського;
- е) суперечка про природу універсалій у середньовічній філософії.

2 Філософія Нового часу:

- а) соціально-економічні перетворення, наукова революція і їх віддзеркалення у філософії;
- б) Ф. Бекон - родоначальник дослідної науки і філософії Нового часу;
- в) емпірико-індуктивний метод Ф. Бекона;
- г) раціонально-дедуктивний метод Р. Декарта.

3 Вчення про субстанцію в філософії Нового часу (Б. Спіноза, Г. Ляйбниць).

Головні поняття та категорії:

Неоплатонізм, гностицизм, патристика, схоластика, теологія, теоцентризм, істина, універсалії, реалізм, номіналізм, ірраціоналізм, креаціонізм, фідейзм. (філософія Середньовіччя), механіцизм, метафізика, дуалізм, емпіризм, наука, досвід, індукція, дедукція, раціоналізм, сенсуалізм, експеримент, інтуїція, субстанція, пантеїзм, атрибути, модуси, монади (філософія Нового часу).

Література:

Середньовічна філософія

1. А.А. Лузан Введение в философию. ДГМА. 2009, с.37-48.
2. Мигولاتьев А.А. Философия: Учебник для вузов. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001.-С.63-64, 67-69.
3. Скирбекк Г., Гилье Н. История философии/Пер. с англ. В.И. Кузнецова; Под ред. С.Б. Крымского. - М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001, С. 177, 183-201, 209-212, 219-230.
4. Канке В.А. Философия: Исторический и систематический курс: Учебник для вузов. - М.: Логос, 2000.- С.53-55.
5. Чанышев А.А. «Град земной» в эсхатологической перспективе// Вопросы философии.-1999.-№1.-С.124-136.
6. •Нестик Т.А. Тема внутреннего слова у Августина: мышление и время // Вопросы философии.-1998-№10.-С.112-126.

Філософія Нового часу

7. А.А. Лузан Введение в философию. ДГМА. 2009, с.48-58.
8. Алексеев П.В., Панин А.В. Философия. - М.: ПБОЮЛ, 2001.-С.123-133.
9. Спиркин А.Г. Философия: Учебник М.: Гардарики, 1999.- С.82-90, 95-100.
10. История философии. Учебник для вузов/ Под ред. В.П. Кохановского, В.П.Яковлева. - Ростов н/Д: Феникс, 2001. -С. 136- 144, 150-155, 159-163.
11. Скирбекк Г., Гилье Н. История философии/Пер. с англ. В.И. Кузнецова; Под ред. С.Б. Крымского.-М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. С.275, 310, 365-366.
12. Розеншток-Хюсси О. Прощание с Декартом//Вопросы философии 1997.№12-С.139-151.
13. Грюнбаум Р. Новая критика теологических интерпретаций физической космологии (Лейбниц и др.) //Вопросы философии 2002.-№4.-С.67-88.

5 заняття**Тема 4. НІМЕЦЬКА КЛАСИЧНА ФІЛОСОФІЯ**

1 Теорія пізнання та етика І. Канта.

2 Абсолютний ідеалізм В.Ф. Гегеля.

а) принцип тотожності буття та мислення;

б) закони та категорії діалектики;

в) система та метод Гегеля.

3 Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.

4 Філософія марксизму:

а) відмінність матеріалістичної діалектики від діалектики Гегеля;

б) принцип матеріалістичного розуміння історії (К. Маркс).

Головні поняття та категорії:

«Коперніканський переворот», «чистий розум», «річ в собі», апріорні форми, феномени, ноумени, трансцендентне, трансцендентальне, антиномії, «категоричний імператив», абсолютна ідея, закони і категорії, діалектики, система, метод, закони, категорії і принципи матеріалістичної діалектики, засіб виробництва, базис, надбудова, суспільне буття, суспільна свідомість, суспільно-економічна формація.

Література

1. А.А. Лузан Введение в философию. ДГМА. 2009, с.70-81.
2. Канке В.А. Философия: Исторический и систематический курс: Учебник для вузов. - М.: Логос, 2000.- С. 96-101, 103-107.
3. Філософія Підручник /За заг. ред. М.І.Горлача та ін. - Харків: Консум, 2000, -С.185-188, 191-197.
4. Скирбекк Г., Гилье Н. История философии /Пер. с англ. В.И. Кузнецова; Под ред. С.Б. Крымского.- М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. С.441-454, 494-495.
5. Мигولاتьев А.А. Философия: Учебник для вузов. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001.-С.136-143,147-158.
6. Невлева И.М. Философия: Учеб. пособие для студентов вузов. -М.: РДЛ, 2002.-С. 125-132.
7. Чернов Г.А., И. Кант. Критика чистого разума //Вопросы философии.-2000.-№2.-С.184-189.
8. Тиме Г. Пессимизм духа и оптимизм абсолюта (Гегель) //Вопросы философии.-2000,-№7.-С.91-104.
9. Философия: Учебник /Под ред. проф. В.Н. Лавриненко. - М.: Юрист, 2002.-С.127-135.
10. Ойзерман Т.И. Материалистическое понимание истории: плюсы и минусы // Вопросы философии.-2001.-№2.-С.3-33.

6 заняття**Тема 5. ФІЛОСОФСЬКА ДУМКА УКРАЇНИ**

1 Єдність витоків російської і української філософії.

2 Класичний період української філософії. Р. С. Сковорода.

3 Соціально-політичні погляди діячів Кирило-Мефодієвського товариства.

4 Філософська думка в Україні кін. ХІХ - поч. ХХ ст. (П.Д. Юркевич, В.И. Вернадський).

Головні поняття та категорії:

Християнство, «книжність», християнський антропоцентризм, «три світи», «дві натури», пізнання, кардіоцентризм, ідея «спорідненої праці», «Горна Республіка», неоплатонізм, «філософія серця», космізм.

Література

1. Філософія: Підручник/За заг. ред. М.І.Горлача та ін. - Харків Консум, 2000.-С.213-221, 227-239, 280-282, 288-291, 294-296.

2. Філософія: Навч. посібник /За ред.: Л.В. Губерського та ін. - 2 вид, перероб. 1 доп.- К.: Вікар, 2001. С.128-133, 170-176.

3. Громов М.А. Кардиогносія П. Юркевича и традиции отечественной философии // философская и социологическая мысль.-1996.-№3,-с.16-29,-№4.-С.21-32.

4. Пич Р. Критическое рассмотрение Юркевичем философии Канта// Вопросы философии. -2002.- №7. - С. 107-115.

7 заняття

Тема 6. ПРОБЛЕМА ЛЮДИНИ В НЕКЛАСИЧНІЙ ФІЛОСОФІЇ

1 Філософія життя:

а) трактування життя і «волі до влади» Ф. Ніцше;

б) критика християнства і традиційної моралі;

в) імморалізм. Надлюдина - носій нової моралі.

2 Філософія психоаналізу:

а) структура психіки людини в психоаналізі З. Фрейда;

б) природа несвідомого. «Лібідо» і його роль в структурі особи;

в) неофрейдистське трактування природи несвідомого (К.Г. Юнг).

г) концепція кохання Е. Фрома.

3 Філософія екзистенціалізму:

а) соціально-історичні умови і ідейне коріння екзистенціалізму;

б) категорія буття. Буття всесвіту і буття людини;

в) людське існування та воля.

Філософія життя:

Головні поняття та категорії:

Ірраціоналізм, волюнтаризм, нігілізм, «життя», «воля», «воля до влади», християнство, мораль, імморалізм, «надлюдина».

Література

1. А.А. Лузан Введение в философию. ДГМА. 2009, с.82-94.

2. Скирбекк Р., Гилье Н. История философии: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений /Пер. с ант. В.И. Кузнецова; Под ред. С.Б. Крымского.- М.: Гуманит изд. центр ВЛАДОС, 2001. С. 581-590.

3. Філософія. Навч. посібник /За ред.: Л.В.Губерського та ін.-2 вигляд, перероб і доп.;- Вид-во.: Вікар, 2001.-С.78-84.

4. Філософія: курс лекцій: Учеб. пособие для студ. Вузов /Под общей ред. В. Л. Калашникова.- М.: Гумант. Изд. центр ВЛАДОС,1999.- С.299-316.

5. Геворкян А.Р. Ницше и метафизический пессимизм //Вопросы философии.-2001.-№8.- С.157-166.

6. Субири Х. Пять лекций о философии//Вопросы философии.-2002.-№5.-С.156-173.

Філософія психоаналізу:

Головні поняття та категорії:

Фрейдизм, психоаналіз, «катартичний метод», свідомість, несвідоме, «Едіпов комплекс», «лібідо», сублимація, неофрейдизм.

Література

1. А.А. Лузан Введение в философию. ДГМА. 2009, с.95-103.

2. Філософія: Навч.посібник / За ред. Л.В.Губерського. та ін. - 2 видання, перероб. і доп. – Вид-во: Вікар, 2001. - С. 84-88, 89-92.

3. Скирбекк Г., Гилье Н. История философии /Пер. с англ. В.И. Кузнецова; Под ред. С. Б. Крымского.- М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. - С.620-638

4. История философии: Учебник для вузов /Под ред. В.П. Кохановского, В.П. Яковлева – Ростов - н/Д: Феникс, 2001.- С.303 -315

5. Невлева И.М. Философия: Учеб. пособие. - М.: РДЛ, 2002. - С. 156-162
6. Грюнбоиз М. Сто лет психоанализа: итоги и перспектива // Вопросы философии - 1997. - №7 - С.85-99.
7. Лекторский В.А. О некоторых философских уроках З.Фрейда// Вопросы философии.- 2000.- №10 - С.4-9.
8. Дворкин Ю.А. «Ты и оно» // Вопросы философии. - 2002.-№4 - С.141-158.

Філософія екзистенціалізму:

Головні поняття та категорії:

Іраціоналізм, екзистенція, існування, «буття свідомості», «буття - до -смерті», «турбота», «модуси», відчуження, «прикордонна ситуація», воля.

Література

1. А.А. Лузан Введение в философию. ДГМА. 2009, с.104-115.
2. Філософія: Навч.посібник / За ред. Л.В.Губерського. та ін.-2 вигляд, перероб. і доп. – Вид-во: Вікар, 2001. - С.92-102.
3. Канке В.А. Философия: Учебник для вузов. - М.: Логос, 2000. - С.116-118.
4. Кохановский В.П. Философия: Учебник для вузов. – Ростов - н/Д:Феникс,1998.- С.106-115.
5. Невлева И.М. Философия: Учеб. пособие. - М.: РДЛ, 2002. - С.140-146.
6. Мильдон К. Еще раз об экзистенциальной философии //Вопросы философии.-2002.- №3.-С.32-42.

Тема 7. ПРОБЛЕМИ ПІЗНАННЯ У ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ ХХ СТ.

8 заняття

1. Неопозитивізм:

- а) виникнення та етапи розвитку позитивізму;
- б) неопозитивізм та його трактовка предмету філософії;
- в) принципи неопозитивізму (верифікації, фальсифікації, конвенціоналізму).

9 заняття

2. Прагматизм.

- а) характерні ідеї філософії прагматизму;
- б) критика традиційного поняття істини в філософських концепціях прагматизму.

3. Феноменологія та герменевтика:

- а) Феноменологія – вчення про феномени; основні ідеї феноменологічної теорії; поняття істини.
- б) герменевтика як засіб філософствування; антична та середньовічна герменевтика;
- в) герменевтика свідомості та герменевтика буття як форми філософської герменевтики.

Головні поняття та категорії:

Позитивізм, неопозитивізм, логічний позитивізм, філософія семантичного аналізу, фізікалізм, верифікація, фальсифікація, конвенціоналізм, постпозитивізм, прагматизм, феномени, феноменологія, герменевтика, герменевтика свідомості, герменевтика буття.

Література

1. А.А. Лузан Введение в философию. ДГМА. 2009, с.116-134.
2. Канке В.А. Философия. Учебник. - М.: Логос, – 2002. –С. 118-141.
3. Мигولاتьев А.А. Философия: - М.: Юнити - Дана, 2001.- С.217-220, 237-244.
4. Касьянов В.В. История философии: сдаем экзамен, -Ростов н/Д, 2003. - С.267-272, С.273-278.
5. Философия под ред. Зотова А.Ф.-С.285-330, 221-239, 240-284.
6. Скирбекк Г., Гилье Н. История философии/ Пер. с англ. В.И.Кузнецова; Под ред. С.Б.Крымского. М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС,–2001. - С.703-729, 764-770.

7. Мареев С.Н., Мареева Е.В. История философии (общий курс): Уч. пособие – М.: Академический Проект, 2003. – С.681-691.
8. Спиркин А.Г. Философия. Учебник. – Изд. 2-е. – М.: Гардарики, 2002. – С. 169-170, 170-172, 172-173, 176, 192-200.
9. История философии: учебник для вузов/ В. Ильин – СПб: Питер, 2003. - С.404-417, 441 – 447.

ІНДИВІДУАЛЬНІ СЕМЕСТРОВІ ЗАВДАННЯ

Тема ФІЛОСОФІЯ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

Головні поняття та категорії:

Гуманізм, антропоцентризм, епоха “Відродження”, пантеїзм, діалектика, гносеологія, політика.

Головні проблеми теми

1. Гуманізм філософії доби Відродження.
2. Культ людини-творця в філософії Відродження.
3. Мистецтво та філософія, їх взаємозв'язок в філософії.
4. Проблеми діалектики в філософії Миколи Кузанського.
5. Поняття світогляду та його особливості в філософії доби Відродження.
6. Місце та роль політики в працях філософів доби Відродження.
7. Вчення М. Макіавеллі про етику та державу.
8. Зародження ідей утопічного соціалізму в епоху Відродження.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть хронологічні рамки філософії Відродження.
2. Дайте характеристику світогляду філософії доби Відродження.
3. В чому з'являлась особливість діалектики М. Кузанського?
4. Назвіть головних представників філософів доби Відродження.
5. Дайте визначення пантеїзму, його місце та роль в філософії.
6. Що нового вніс М. Макіавеллі в вчення про державу та політику?
7. Назвіть основні ідеї та представників утопічного соціалізму.

Література:

1. А.А. Лузан Введение в философию. ДГМА. 2009.
2. Філософія. Навч. посібник/ За ред. І.Ф.Надольного.- К., 2001.
3. Спиркин А.Г.Філософія Підручник-М.: Гавдаріки, 1999.
4. Мигольцев Філософія Підручник для вузів. –М.: 2001.
5. Історія філософії в короткому викладі». - М.,1991.
6. Історія філософії Навч. посібник для вузів. – Р. н/ Д.-1991.

Тема РОСІЙСЬКА РЕЛІГІЙНА ФІЛОСОФІЯ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.

Головні поняття та категорії:

Соборність, соборний дух, етичний раціоналізм, всеєдність, цільне знання, вільна теософія. Софія, Логос, теократія, теургія, буття, суще, Абсолют, Боголюдина, боголюдство, ірраціональна свобода, раціональна свобода, свобода проймана любов'ю до Бога, людина, етика творчості, космізм, біосфера, ноосфера.

Головні проблеми теми

- 1 Філософські та соціально - політичні концепції слов'янофілів і західників.
- 2 Концепція позитивної „всеєдності”. Людина як сполучне кільце між божественним і природним світом.
- 3 Учення В.Соловйова про боголюдство як джерело відродження світу.
- 4 Філософські погляди М.О.Бердяєва. Проблеми буття, пізнання і свободи.
- 5 Ідеї космізму в російській філософії (М.Ф.Федоров, В.І.Вернадський).

Питання для самоконтролю

1. Учення Вол. Соловйова про буття, абсолютно суще.
2. Погляд Вол. Соловйова на нову філософію як „вільну теософію”.
3. Поняття „всеєдності”, „цільного знання”, істини Вол. Соловйова
4. Практичний „вихід” теоретичних поглядів Вол. Соловйова, його періоди.
5. Поняття Софії, Логоса, Абсолюту у вченні Соловйова.
6. Поняття людини, боголюдство як джерело відродження світу.
7. Сутність та зміст поняття „природа”, „дух” в філософії М.Бердяєва.
8. Градації свободи у вченні М.Бердяєва.
9. Етика творчості по Бердяєву.
10. Філософія „космізму”. Сутність понять „біосфера”, „ноосфера”.

Література

1. А.А. Лузан Введение в философию. ДГМА. 2009.
2. Хорунжий С.С. Трансформации славянофильской идеи в XX ст. //Вопросы философии.-1994.-№11.-С.54-59.
3. Щукин В.г. На заре русского западничества. //Вопросы философии.-1994.-№7.-с.135-148.
4. Кулинин В.Н. Философия всеединства: От В.С.Соловьева к П.А. Флоренскому.-Новосибирск, 1990.-190с.
5. Лосский Н.О. История русской философии.- М., 1991.-714с.
6. Кожен А.Н. Религиозная метафизика Вол.Соловьева //Вопросы философии.-2000.-№2.-С.104-135.
7. Пугачев О.С. В.С.Соловьев: Этические абсолюты и линии жизненного поведения //Вестник МГУ.-№6.-С.102-107.
8. Бердяев Е.А. Философия свободы. Смысл творчества. - М.,1989. – с.248с.
9. Три свободы Н.Бердяева - М., 1990. - 81с.
10. Вадимов А.В. Николай Бердяев: изгнание // Вопросы философии.-1994.-№1.- С.104-115.
11. Лосский Н.О. История русской философии.- М., 1991.- С.103-111.
12. Шверт Ван дер Звердс. Конец русской философии.- М., 1991.-С.103-111.
13. Философский словарь.- 1980. - С.48, 385.

Тема СУЧАСНА РЕЛІГІЙНА ФІЛОСОФІЯ. НЕОТОМІЗМ.

Головні поняття та категорії:

Томізм, неотомізм, тейярдизм, гілеморфізм, панпсихізм. “точка Омега”, “град земний”, „град божий”, креаціонізм, еволюція.

Головні проблеми теми

1. Головні напрями сучасної релігійної філософії.
2. “Класичні” та “Неокласичні” течії в релігійній філософії ХХ ст.
3. Неотомізм – офіційна сучасна філософська доктрина Ватикану.
4. Концепція гармонії віри та розуму.
5. Співвідношення філософії та релігії в неотомізмі.
6. Креаціонізм та спонукання доказів буття богу.
7. Проблема людини в релігійній філософії.
8. Етична проблематика релігійної філософії.

Питання до самоконтролю

1. У чому сутність еволюції релігійної філософії ХХ ст.?
2. Назвіть класичні та неокласичні течії в релігійній філософії ХХ ст.
3. Що є офіційною доктриною католицької церкви?
4. Розкрийте співвідношення релігії та філософії в неотомізмі.
5. Розкрийте антропологічну та етичну сутність філософії неотомізму.
6. Дайте характеристику еволюційній концепції Тейяра де Шардена.
7. Виділіть основні орієнтації сучасної релігійної філософії.

Література:

1. А.А. Лузан Введение в философию. ДГМА. 2009.
2. Історія філософії в короткому викладі. - М.,-1991.
3. Г.Скирбекк, Н.Гільє, Історія філософії. / Під ред. С.Б.Кримського. М.:-2001.
4. В.А.Канке “Філософія: історичний та систематичний курс”,М.,-2000.
5. А.Г.Спіркин “Філософія” Підручник, М.,-1999.
6. Філософія: курс лекцій.-М.:Центр,-1999.

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ З ФІЛОСОФІЇ

1. Основне питання філософії. Принципи класифікації філософських напрямків.
2. Антична філософія як виток сучасної європейської цивілізації.
3. Етичні проблеми в античній філософії.
4. Змоги вирішення питання-людина та світ-в античній та середньовічній філософії.

Порівняльний аналіз.

5. Пантеїзм . як специфічна риса філософії Відродження
6. Боротьба сенсуалізму та раціоналізму у філософії Нового часу.
7. Філософські погляди Т. Гобса та Д. Лока на природу та походження держави.
8. Суб'єктивний ідеалізм Фіхте.
9. Принцип тотожності духу та природи у філософії Шелінга.
10. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха.
11. "Абсолютна міфологія" А.Ф. Лосєва.
12. Філософські ідеї у російській літературі ХІХ століття. Філософія людини Ф.М. Достоевського.
13. Соціально – демократичні (І. Франко) та ліберально – демократичні (М. Драгоманов) тенденції у поглядах на суспільний розвиток.
14. Марксистське трактування суспільства та антропосоціогенезу людини. Зміст матеріалістичного розуміння історії.
15. Соціальні та наукові передумови філософії життя. Ірраціональний волюнтаризм А. Шопенгауера.
16. Вплив філософії життя на некласичну філософію.
17. Неофрейдизм .Тенденції його розвитку у ХХ столітті.
18. Вплив екзистенціалізму на культуру та мистецтво сьогодення.
19. Теорія наукових революцій Т. Куна.
20. Сучасна релігійно-філософська доктрина протестантизму.
21. Еволюціонізм Тейяра де Шардена.
22. Суспільство та природа, історичні типи їх взаємодії.
23. Суспільство як система. Філософські підґрунтя теоретичної моделі суспільства: матеріалізм, ідеалізм, натуралізм.
24. Соціальна структура сучасного суспільства.
25. Політична система суспільства та її структура. Держава-ядро політичної системи суспільства.
27. "Людський вимір" суспільства.
28. Основні форми суспільної свідомості ,їх взаємозв'язок та значення у суспільному житті.
29. Ідея прогресу в історії філософської думки.
30. Постмодерністська маргіналізація культури: апологія та критика.

Екзаменаційні питання з філософії

- 1 Світогляд і його структура. Історичні типи світогляду зору: міф, релігія, філософія.
- 2 Філософія як тип світогляду. Коло філософських проблем.
- 3 Філософія в системі наук. Методологічна функція філософії.
- 4 Витоки античної філософії: від міфу до логосу. Космоцентричний характер античної філософії.
- 5 Метафізика і діалектика в епоху античності.
- 6 Проблема буття у давньогрецькій філософії.
- 7 Проблема людини і суспільства в античній філософії.
- 8 Теоретико-пізнавальні проблеми у філософії античності.
- 9 Синтез християнства і античної філософії в середньовічній філософії.
- 10 Вчення про буття в філософії Середньовіччя. Креаціонізм.
- 11 Проблема співвідношення віри і розуму, релігії та філософії в середньовічній філософії.
- 12 Вчення про людину і суспільство у філософії Середньовіччя. Проблема свободи волі.
- 13 Гуманізм філософії Відродження.
- 14 Наукова революція XVII століття та її відображення у філософії Нового часу.
- 15 «Новий Органон» Ф. Бекона: від «ідолів» пізнання до індуктивному методу.
- 16 Принцип сумніву Р. Декарта. Метод раціоналістичної дедукції.
- 17 Поняття «Субстанція», «Бог» і «Природа» у філософії Б. Спінози.
- 18 Вчення про монади Г. В. Ф. Лейбніца.
- 19 Вчення про людину і суспільство у філософії Нового часу.
- 20 «Коперніканський переворот» у філософії І. Канта.
- 21 Філософія Г. В. Ф. Гегеля. Метод і система.
- 22 Філософська думка в Україні.
- 23 Соціально-історичні, теоретичні, природничі передумови виникнення марксизму.
- 24 Концепція матеріалістичної діалектики К. Маркса. Відмінність діалектики Маркса від діалектики Гегеля.
- 25 Уявлення про спрямованість історичного процесу. Про суспільно-економічні формації.
- 26 Проблема відчуження людини в філософії К. Маркса
- 27 Критика християнської моралі Ф. Ніцше.
- 28 «Надлюдина» - носій нових цінностей і нової моралі, філософський ідеал Ф. Ніцше.
- 29 Психоданаліз. Вчення З. Фрейда про несвідоме.
- 30 Концепція культури і суспільства в психоданалізі. Неофрейдизм.
- 31 Витоки екзистенціалізму. Соціально-історичні та культурні передумови.
- 32 Категорія буття в екзистенціалізмі. Буття світу і буття людини.
- 33 Людське існування і свобода у філософії екзистенціалізму.
- 34 Філософія позитивізму. Основні етапи її еволюції.
- 35 Розуміння предмета філософії в неопозитивізмі. Принципи неопозитивізму.
- 36 Прагматизм. Поняття істини у прагматизмі.
- 37 Філософська герменевтика. Антична і середньовічна герменевтика.
- 38 Феноменологія. Поняття істини та завдання філософії в феноменологічній теорії.
- 39 Постмодерн як тип культури і спосіб філософствування.
- 40 Проблема віри і розуму, філософії і релігії у філософії неотомізму.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА з курсу «ФІЛОСОФІЯ»

1. Алексеев, П.В., Панин, А.В. Философия. - М. : ПБОЮЛ, 2001.
2. Балкина, В.И. Космологическое учение Гераклита Эфесского // Вестник МГУ. - 1998. - № 4. - С. 42-55.
3. Геворкян, А.Р. Ницше и метафизический пессимизм // Вопросы философии. - 2001. - № 8. - С. 157-166.
4. Громов, М.А. Кардиогнозия П. Юркевича и традиции отечественной философии // Философская и социологическая мысль. - 1996. - № 3. - С. 16-29, - № 4. - С. 21-32.
5. Грюнбаум, Р. Новая критика теологических интерпретаций физической космологии (Лейбниц и др.) // Вопросы философии. - 2002. - № 4. - С. 67-88.
6. Грюнбоиз, М. Сто лет психоанализа: итоги и перспектива // Вопросы философии. - 1997. - № 7. - С. 85-99.
7. Дворкин, Ю.А. «Ты и оно» // Вопросы философии. - 2002. - № 4. - С. 141-158.
8. Иорданский, В.В. О едином ядре древних цивилизаций // Вопросы философии. - 2001. - № 12. - С. 11-19.
9. История и современное положение православной церкви в Украине. - В.В. Дементьева, Краматорск : ДГМА, 2006. – 48 с.
10. История философии. Учебник для вузов / Под ред. В.П. Кохановского, В.П. Яковлева. – Ростов-н/Д : Феникс, 2001.
11. История философии: Учеб. пособие для студентов вузов. - Ростов н/Д. : Феникс, 1998.
12. История философии: учебник для вузов / В. Ильин. – СПб : Питер, 2003.
13. Каган, М.С. Философия как мировоззрение // Вопросы философии. - 1997. - № 9. - С. 36-46.
14. Канке, В.А. Философия: Исторический и систематический курс: Учебник для вузов. - М. : Логос, 2000.
15. Канке, В.А. Философия: Учебник для вузов. - М. : Логос, 2000.
16. Касьянов, В.В. История философии: сдаем экзамен. - Ростов н/Д, 2003.
17. Кохановский, В.П. Философия: Учебник для вузов. – Ростов-н/Д :Феникс, 1998.
18. Лекторский, В.А. О некоторых философских уроках З. Фрейда // Вопросы философии. - 2000. - № 10. - С. 4.
19. Лузан, А. А. Философия : учебное пособие по подготовке к семинарским занятиям (для студентов всех специальностей и всех форм обучения) / А. А. Лузан, А. В. Бородай. – Краматорск : ДГМА, 2012. – 96 с.
20. Лузан, А.О. Вступ до філософії : навч. посіб. / А. О. Лузан. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 136 с.
21. Мареев, С.Н., Мареева, Е.В. История философии (общий курс): Уч. пособие. – М. : Академический проект, 2003.
22. Мигولاتьев, А.А. Философия: Учебник для вузов. - М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001.
23. Мильдон, К. Еще раз об экзистенциальной философии // Вопросы философии. - 2002. - № 3. - С. 32-42.
24. Невлева, И.М. Философия: Учеб. пособие для студентов вузов. - М. : РДЛ, 2002.
25. Нестик, Т.А. Тема внутреннего слова у Августина: мышление и время // Вопросы философии. – 1998. - № 10. - С. 112-124
26. Ойзерман, Т.И. Материалистическое понимание истории: плюсы и минусы // Вопросы философии. - 2001. - № 2. - С. 3-33.
27. Перминов, В.Я. Философия как метод // Вестник МГУ. - 1997. - № 5. - С. 3-25.
28. Пич, Р. Критическое рассмотрение Юркевичем философии Канта // Вопросы философии. - 2002. - № 7. - С. 107-115.
29. Розвиток філософської думки в Україні. - В.В. Дубінін, Краматорськ : ДГМА, 2006.- 208 с.
30. Розеншток-Хюсси, О. Прощание с Декартом // Вопросы философии. – 1997. № 12. - С. 139-151.

31. Скирбекк Г., Гилье, Н. История философии / Пер. с англ. В.И. Кузнецова; Под ред. С.Б. Крымского. - М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001.
32. Спиркин, А.Г. Философия. Учебник. – Изд. 2-е. – М. : Гардарики, 2002.
33. Спиркин, А.Г. Философия: Учебник. – М. : Гардарики, 1999.
34. Субири, Х. Пять лекций о философии // Вопросы философии. - 2002. - № 5. - С. 156-173.
35. Тиме, Г. Пессимизм духа и оптимизм Абсолюта (Гегель) // Вопросы философии. – 2000. - № 7. - С. 91-104.
36. Философия под ред. Зотова А.Ф.
37. Философия. Учебник для вузов. - М. :ЮНИТИ-ДАНА, 2001.
38. Философия: курс лекций: Учеб. пособие для студ. вузов / Под общей ред. В.Л. Калашникова. - М. : Гумант. Изд. центр ВЛАДОС, 1999.
39. Философия: Учебник / Под ред. проф. В.Н. Лавриненко. - М. : Юрист, 2002.
40. Філософія: Підручник / За заг. ред. М.І. Горлача та ін. – Харків : Консум, 2000.
41. Філософія: навч. посібник / За ред. Л.Ф. Надольного. - 2 вид, перероб. і доп. - К. : Вікор, 2001.
42. Філософія: Навч. посібник / За ред.: Л.В. Губерського та ін. - 2 вид, перероб. і доп. - К. : Вікар, 2001.
43. Чанышев, А.А. «Град земной» в эсхатологической перспективе // Вопросы философии.- 1999. - № 1. - С. 124-136.
44. Чернов, Г.А. И. Кант. Критика чистого разума // Вопросы философии. - 2000. - № 2.- С. 184-189.
45. Шуков, В.А. Апология свободомыслия Сократа // Вопросы философии. – 2001. - № 12. - С. 140-152.